

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ที่ขี้ติโกสลาชาดก

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

ครูภากร อุปการแก้ว

ที่ฆีตโกสลชาดก

จุดประสงค์

๑. นักเรียนอธิบาย
รายละเอียดของเรื่อง
ที่ชีวิตโกสลดชาดกได้ถูกต้อง

จุดประสงค์

๒. นักเรียนวิเคราะห์ข้อคิดเรื่อง
ที่ชีวิตโกสสชาดกได้ถูกต้อง

จุดประสงค์

๓. นักเรียนอธิบายถึงคุณค่าและ
ความสำคัญของการศึกษาเรื่อง
ที่ชีวิตโกสลดชาดกได้อย่างมีเหตุผล

ราธะเกิดในตระกูลของกษัตริย์

ในอดีตเป็นเศรษฐีมีทรัพย์สินเงินทองมาก

ใช่

ไม่ใช่

พระมหาโมคคัลลานะทำหน้าที่
เป็นพระอุปัชฌาย์บวชให้ราธะ

ใช่

ไม่ใช่

♦ พระราชาเป็นผู้ที่ว่าง่าย สอนง่าย เชื่อฟังอาจารย์
ด้วยความเคารพจนได้บรรลุนิธรรม

ใช่

ไม่ใช่

พระราชธิดาเป็นภิกษุรูปแรกที่ได้รับการ
อุปสมบทด้วยวิธีญัตติจตุตถกรรม

ใช่

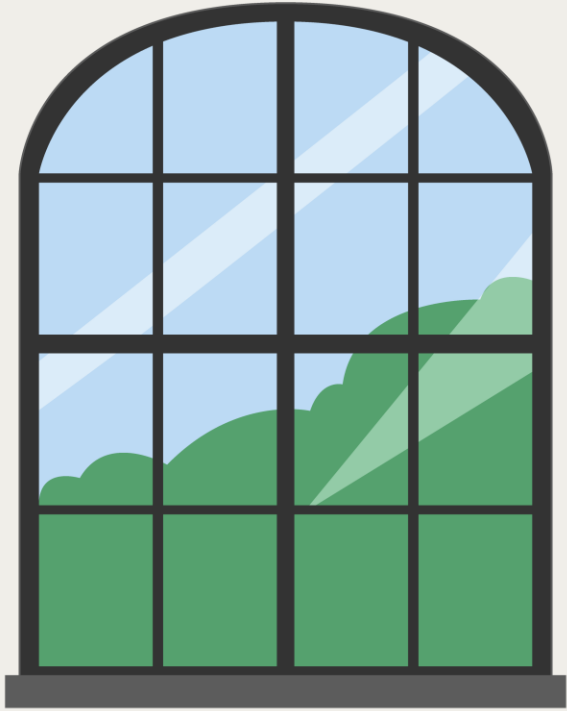
ไม่ใช่

ชาตก

เรื่องราวหรือชีวประวัติใน
อดีตชาติของพระพุทธเจ้า ในสมัยที่
พระองค์เป็นพระโพธิสัตว์บำเพ็ญ
บารมีอยู่ พระองค์ทรงนำมาเล่าให้
พระสงฆ์ฟังในโอกาสต่าง ๆ

ชาดกนี้เรื่องอะไร?

ให้นักเรียนอ่านบัตรคำแสดง

คุณลักษณะของชาดก

และทายว่าเป็นชาดกเรื่องอะไร

ชาดกนี้เรื่องอะไร?

๑

๒

จุฬาสัตว์ชาดก

ชาดกนี้เรื่องอะไร?

๑

๒

ชาดกนี้เรื่องอะไร?

๑

๒

ทีชิตโกสลชาดก

ที่ขี้ติโกสลดก

ในอดีตกาลมีเมืองกว้างใหญ่ชื่อ พาราณสี ปกครองโดยพระเจ้า
พรหมทัต พระองค์หวังขยายอาณาจักร จึงยกกองทัพไปโจมตี
เมืองต่าง ๆ รวมทั้งเมืองของพระเจ้าที่ขี้ติโกสลด ฝ่ายพระเจ้าที่ขี้ติ
โกสลด เมื่อทราบข่าวว่าจะถูกโจมตีเมืองจึงพาพระมเหสีปลอมตัวหนีไป
อยู่นอกเมืองจนพระมเหสีทรงพระครรภ์และประสูติพระราชโอรส
พระนามว่า ที่ฆาเวกุมาร

ที่ขี้ติโกสลดก

ต่อมาพระเจ้าที่ขี้ติโกสลดและพระมเหสีถูกพระเจ้า
พรหมทัตจับตัวได้และถูกจับมัดแห่ไปรอบเมือง
ก่อนจะถูกประหารชีวิต พระเจ้าที่ขี้ติโกสลดทรงเห็น
พระราชโอรสแฝงตัวอยู่ในกลุ่มคนจึงตรัสออกมาลอย ๆ

ทีฆิติโกสลชาดก

สอนไม่ให้จองเวรว่า “จงเห็นแก่ยาว เจ้าอย่าเห็นแก่สั้น
เวรไม่ระงับด้วยการจองเวร แต่เวรระงับด้วยการไม่จองเวร”
ทีฆาวุกุมารผู้ซึ่งหวังจะกลับมาเยี่ยมพระราชบิดาและพระราช
มารดาได้ เห็นสภาพดังกล่าว จึงคิดแก้แค้น

ที่ขี้ติโกสลดก

เมื่อพระเจ้าที่ขี้ติโกสลดราชและพระมเหสีสิ้นพระชนม์ ที่ข้าว
กุมารจึงแฝงตัวเข้าไปในวังของพระเจ้าพรหมทัตในฐานะนักดนตรี
ด้วยความสามารถและความเฉลียวฉลาด ที่ข้าวกุมารจึงได้เป็นคน
สนิทของพระเจ้าพรหมทัต วันหนึ่งพระเจ้าพรหมทัตได้เสด็จออก
ประพาสป่าโดยมีที่ข้าวกุมารตามเสด็จ พระเจ้าพรหมทัตทรงหยุดพัก
และบรรทมหลับ

ทีฆิติโกสลชาดก

ทีฆาวูกุมารได้โอกาสที่จะปลงพระชนม์พระเจ้าพรหมทัตเพื่อ
ล้างแค้นและชิงบ้านเมืองคืน คิดได้ดังนั้นจึงเฝ้าพระขรรค์ขึ้น หมายจะ
ปลงพระชนม์พระเจ้าพรหมทัต แต่เมื่อนึกถึงคำสั่งสอนของพระราชาบิดา
ก่อนถูกประหารชีวิตว่า “จงเห็นแก่ยาว เจ้าอย่าเห็นแก่สั้น เวรไม่ระงับ
ด้วยการจองเวร แต่เวรระงับด้วยการไม่จองเวร” จึงลดพระขรรค์ลงและ
คิดว่าไม่ควรจะทำลายคำสั่งสอนของพระราชาบิดา

ที่ขี้ติโกสลดก

เมื่อพระเจ้าพรหมทัตตื่นจากบรรทม ที่ฆาฏุมารจึงตรัสว่า พระองค์เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าที่ขี้ติโกสลด เมื่อพระเจ้าพรหมทัตได้ฟังดังนั้น จึงตกพระทัยและสำนึกผิดโดยตรัสว่า “ขณะนี้ชีวิตของเราตกอยู่ใต้อำนาจของเจ้าแล้ว เจ้าจะทำอะไรเพื่อแก้แค้นก็เชิญเถิด”

ทีฆิติโกสลชาดก

ทีฆาวุกุมารจึงตรัสว่า “เราจะไม่ฆ่าท่าน เพราะถึงแม้พระองค์จะถูกฆ่า แต่พระราชบิดาและพระราชมารดาของเราก็มีอาจฟื้นขึ้นมาได้ เราจะทำตาม คำสั่งสอนของพระชนกและพระชนนี” ทั้งสองพระองค์ต่างให้อภัยยกชีวิตให้แก่ กันและกันแล้วเสด็จกลับพระราชวัง พระเจ้าพรหมทัตซาบซึ่งในความมี คุณธรรมของทีฆาวุกุมาร ทรงโปรดให้อภิเษกสมรสกับพระราชธิดาของ พระองค์ รวมทั้งยกเมืองให้ปกครอง

กิจกรรม

ให้นักเรียนตอบคำถาม
ดังต่อไปนี้

๑. เหตุใดพระเจ้าที่ขี้ติโกศลจึงถูกประหารชีวิต

๒. พระเจ้าที่ขี้ติโกศลสอนให้พระราชกุมาร
เป็นคนอย่างไร

กิจกรรม

ให้นักเรียนศึกษาชาดก แล้วนำข้อคิดที่ได้จาก
ชาดกมาเขียนเป็นแนวทางปฏิบัติตาม
สถานการณ์ที่กำหนด

ในขณะที่นักเรียนกำลังเดิน
ถือถุงสมุดการบ้านเพื่อส่งให้ครูที่
ห้องพักครู แล้วมีเพื่อนเตะ
ฟุตบอลมาชนโดยไม่ตั้งใจจน
นักเรียนล้มและถุงสมุดหล่น
กระจาย

ถ้าฉันเป็นคนล้มลง ฉันจะ

.....

ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

.....

คำถามชวนคิด

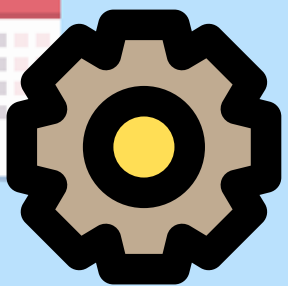
การศึกษาเรื่องที่ขี้ติโกสลดชาดก
มีประโยชน์อะไรบ้าง

เป็นเรื่องการบำเพ็ญความดีของพระพุทธเจ้าและ
พุทธสาวกในอดีตชาติ ที่แสดงให้เห็นแบบอย่างการ
ปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม ซึ่งสามารถนำมา
ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง ทฤษฎีโกสสชาดก

คำชี้แจงในการทำ กิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนตอบคำถาม
ตามประเด็นของที่ซีทีโกสลดก
ชาดก ที่กำหนดให้สมบูรณ์

คำชี้แจงบทบาท ครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๖ เรื่อง
ที่ซีทีโกสลดก
๒. ครูให้นักเรียนลงมือทำใบงานได้
๓. ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนตาม
ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ที่ขี้ติโกสลขาดก

จงเขียนอธิบาย เรื่อง “ที่ขี้ติโกสลขาดก”
ให้เชื่อมโยงกับรูปภาพด้านบน

.....

.....

จงยกตัวอย่างพฤติกรรมของที่ขาวกุมารที่เป็น
แบบอย่างที่ดี

.....

.....

จงบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง “ที่ขี้ติโกสลขาดก”

.....

.....

สรุป

ในอดีตกาลพระเจ้าพรหมทัตไปชิงเอาราชสมบัติ
และฆ่าพระเจ้าที่ขี้ติโกสลซึ่งเป็นพระบิดาของทีฆาวุฑฒมาร
ภายหลังทีฆาวุฑฒมารมีโอกาสดำเค้นพระเจ้าพรหมทัต
แต่เลือกที่จะไม่ดำเค้นและให้อภัยพระเจ้าพรหมทัต

บทเรียนครั้งต่อไป

สัพพทาจิชาดก

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

